

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt /

meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.

- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Hij laat (bij een andere tiran) informeren wat de veiligste manier van regeren is.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 1

κατ' ἀρχὰς (μὲν) (regel 3)

3 maximumscore 1

Πέμψας (παρὰ Θρασύβουλον) κήρυκα (regel 5)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer aan het antwoord is toegevoegd 'γὰρ (regel 5)'.

4 maximumscore 2

- a. Sparta 1
- b. Het centrale thema is: tirannie is slecht, en in de regels 2-5 gaat het over (een) bloeddorstige tiran(nen) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

5 maximumscore 1

(De aoristus) ἐξήγαγε beschrijft een afgesloten handeling, (het imperfectum) ἐκόλουε beschrijft een niet-afgesloten / een herhaalde handeling.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> a. ἄρουραν (ἐσπαρμένην) (regel 8-9) b. Διεξεληθῶν (δὲ) τὸ χωρίον (regel 12) 	1 1
7	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> a. Thrasybulus heeft geen gesproken advies gegeven (en ὑποθέσθαι is op te vatten als een advies vertellen) b. Thrasybulus heeft wel een advies gegeven, namelijk door zijn handelwijze (en ὑποθέσθαι is op te vatten als adviseren op welke manier dan ook) 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
8	maximumscore 1	
	ἀποπέμψειε, ὀπώπεε, ἔφη, συνεῖς	
9	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> (ὄκως τινὰ ἴδοι) τῶν ἀσταχύων ὑπερέχοντα (regel 10-11) τοῦ ληίου τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον (regel 11-12) 	1 1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'τοῦ ληίου τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον (regel 11-12)' als antwoord is gegeven 'τοῦ ληίου τὸ κάλλιστόν (regel 11)'.</i>	
10	maximumscore 1	
	Periander werd nog bloeddorstiger dan zijn vader. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
11	maximumscore 1	
	ἐπέβαλε (regel 28)	
12	maximumscore 1	
	van het feit dat de kleren (die ze bij haar begrafenis had meegekregen) niet (helemaal) verbrand waren Of woorden van overeenkomstige strekking.	
13	maximumscore 1	
	νεκρῶ (ἐούση) (regel 29-30)	
14	maximumscore 1	
	μαρτύριον (regel 27)	
15	C	

Tekst 2

16 maximumscore 1

het verzoek aan Gelo zich als bondgenoot bij de Grieken aan te sluiten (in de oorlog tegen de Perzen) / een verzoek om hulp
Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 maximumscore 1

De Grieken willen wel hulp krijgen, maar geen hulp bieden.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

18 maximumscore 1

In regel 3 / met βάρβαρον wordt verwezen naar de Perzen en in regel 4 / met βαρβαρικοῦ naar de Carthagers.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'In regel 3 / met βάρβαρον wordt verwezen naar de Perzische koning en in regel 4 / met βαρβαρικοῦ naar het Carthaagse leger'.*

19 maximumscore 1

het aanbod te helpen bij het bevrijden van de handelsposten
Of woorden van overeenkomstige strekking.

20 maximumscore 2

- a. ὠφελίαι, ἐπαυρέσιες (regel 7) 1
- b. Er wordt benadrukt dat de Grieken veel voordeel van Gelo's optreden hebben gehad 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Bij a. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Bij a. niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'ὠφελίαι τε καὶ ἐπαυρέσιες (regel 7)'.*

Vraag	Antwoord	Scores
21	C	
22	<p>maximumscore 1</p> <p>In de regels 1-11 heeft Gelo de Grieken verweten dat ze hem in het verleden niet geholpen hebben / de Grieken erg negatief beschreven. Vanaf regel 12 blijkt dat hij toch bereid is hen te helpen. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</p>	
23	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. Spartanen laten zich niet commanderen / Agamemnon zou het diep treurig vinden 1 • b. Mijn leger en vloot zijn veel groter dan die van jullie 1 • c. Gelo's argument is een getalsmatig/rationeel argument; Syagrus' argument is gebaseerd op traditie / op emotie / is een autoriteitsargument 1 <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> Bij c. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</p>	
24	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. ὄρα (regel 26) 1 • b. ἀπεστραμμένους (regel 26) 1 	
25	<p>maximumscore 1</p> <p>Gelo bedoelt dat hij niet zal vasthouden aan de bevelvoering over het hele leger / dat hij zich tevreden zal stellen met de bevelvoering over de vloot of over het landleger. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
26	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. Verwijten wekken woede op / winden een mens op 1 • b. Als jullie al zo gesteld zijn op het opperbevel, dan ik (met mijn veel grotere leger) al helemaal 1 <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 27 **maximumscore 2**
- a. (Καὶ) ἢ τούτοισι t/m ἀρκέεσθαι (regel 35-36) 1
 - b. τοιῶνδε (regel 36) 1

Opmerking

Bij a. niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'τούτοισι t/m ἀρκέεσθαι (regel 35-36)'.

- 28 **maximumscore 1**
personificatie/metonymia

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 29

- 29 **maximumscore 2**
Οἱ δὲ Σκύθαι οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ πρῆγμα·
De Scythen konden de zaak/kwestie niet begrijpen
- εἶχον συμβαλέσθαι hadden begrepen 0

Kolon 30

- 30 **maximumscore 2**
οὔτε γὰρ φωνὴν (kolon 31) ἐγίνωσκον,
want ze (her)kenden/begrepen hun/de taal niet / want ze (her)kenden noch
(de/hun) taal/woorden

Kolon 31

- 31 **maximumscore 2**
οὔτε ἐσθῆτα οὔτε τὸ ἔθνος
(en ze herkenden/kenden) hun/de kleding niet en het volk niet / (noch
de/hun) kleding noch (het) volk

Kolon 32

- 32 **maximumscore 2**
ἀλλ' ἐν θώματι ἦσαν ὀκόθεν ἔλθοιεν,
maar ze vroegen zich verbaasd af waar ze vandaan gekomen waren /
kwamen

Niet fout rekenen: ὀκόθεν waarvandaan ook maar

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 33

33 maximumscore 2

ἐδόκεον δ' αὐτάς εἶναι ἄνδρας

en ze meenden dat zij/het mannen waren

en ze schenen / wekten de indruk mannen te zijn

αὐτάς zichzelf

0

1

Kolon 34

34 maximumscore 1

τὴν πρώτην ἡλικίην ἔχοντας,

die een jeugdige leeftijd hadden / met/van een jeugdige leeftijd

Niet fout rekenen: τὴν πρώτην ἡλικίην de jeugdige leeftijd

Kolon 35

35 maximumscore 2

μάχην τε δὴ πρὸς αὐτάς ἐποιεῦντο.

en ze leverden/voerden (dus / dan ook een) strijd tegen/met hen

αὐτάς henzelf

Wanneer ook in kolon 33, hier nogmaals aanrekenen.

1

Kolon 36

36 maximumscore 2

Ἐκ δὲ τῆς μάχης τῶν νεκρῶν ἐκράτησαν οἱ Σκύθαι,

(En) na de strijd maakten de Scythen zich meester van de doden/liken

Kolon 37

37 maximumscore 2

καὶ οὕτως ἔγνωσαν εἰούσας γυναῖκας.

en zo bemerkten ze dat zij/het vrouwen waren

αὐτάς zichzelf

Wanneer ook in kolon 33 of kolon 35, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.

1

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 38		
38	maximumscore 2 Βουλευομένοισι ὧν αὐτοῖσι ἔδοξε Terwijl ze overlegden / bij zichzelf te rade gingen, besloten ze daarom/dus / scheen het hun daarom/dus goed (toe)	
	βουλεύομαι besluiten	0
	αὐτοῖσι zelf	1
	Wanneer ook in kolon 33, 35 of kolon 37, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.	
	ἔδοξε het scheen	1
Kolon 39		
39	maximumscore 1 κτείνειν μὲν οὐδενὶ τρόπῳ ἔτι αὐτάς, hen helemaal niet meer te doden	
	αὐτάς henzelf	0
	Wanneer ook in kolon 33, 35, 37 of kolon 38, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.	
Kolon 40		
40	maximumscore 2 ἔωυτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους ἀποπέμψαι ἐς αὐτάς, maar/en de jongsten van henzelf naar hen (weg) te sturen / te laten gaan	
	Niet fout rekenen: ἔωυτῶν van zichzelf	
	αὐτάς henzelf	1
	Wanneer ook in kolon 33, 35, 37, 38 of kolon 39, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.	
	De woorden <i>πλῆθος εἰκάσαντας ὅσαι περ ἐκεῖναι ἦσαν</i> zijn voorvertaald.	
Kolon 41		
41	maximumscore 2 τούτους δὲ στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ἐκείνων (en) ze moesten dicht bij hen / dicht bij die vrouwen hun kamp opslaan	
Kolon 42		
42	maximumscore 2 καὶ ποιέειν τά περ ἂν καὶ ἐκεῖναι ποιέωσι. en (ze moesten) (steeds) hetzelfde doen als wat (ook) zij / die vrouwen zouden doen / (ook maar / steeds) deden	
	ποιέωσι vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd	1
	ποιέωσι laten/mogen (zij) doen	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 43		
43	maximumscore 2 Ἦν δὲ αὐτοὺς διώκωσι, (Maar/en steeds) wanneer zij / die (vrouwen) / de Amazonen hen zouden weggagen / wegjoegen	
	Niet fout rekenen: διώκω achtervolgen αὐτοὺς henzelf	1
	Wanneer ook in kolon 33, 35, 37, 38, 39 of 40, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.	
	αὐτοὺς zichzelf	0
	διώκω elke andere betekenis dan ‘weggagen/achtervolgen’ of een synoniem daarvan	0
	διώκωσι vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd	1
	Wanneer ook ποιέωσι in kolon 42, hier opnieuw aanrekenen	
	διώκωσι laten/mogen (zij) weggagen/achtervolgen	0
	Wanneer ook ποιέωσι in kolon 42 met ‘laten/mogen’ is vertaald, hier opnieuw aanrekenen.	
Kolon 44		
44	maximumscore 1 μάχεσθαι μὲν μή, moesten ze niet vechten	
Kolon 45		
45	maximumscore 1 ὑποφεύγειν δέ· maar/en (moesten ze) zich terugtrekken	
Kolon 46		
46	maximumscore 1 ἐπεὰν δὲ παύσωνται, (en/maar) zodra als / (telkens) wanneer zij / de Amazonen zouden ophouden / ophielden / opgehouden waren / opgehouden zouden zijn	
	παύσωνται vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd	0
	Wanneer ook ποιέωσι in kolon 42 of διώκωσι in kolon 43, hier opnieuw aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten	
	παύσωνται laten/mogen (zij) ophouden	0
	Wanneer ook ποιέωσι in kolon 42 of διώκωσι in kolon 43 met ‘laten/mogen’ is vertaald, hier opnieuw aanrekenen tot een maximum van 4 scorepunten.	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 47		
47	<p>maximumscore 2 ἐλθόντας αὐτοὺς πλησίον στρατοπεδεύεσθαι. moesten ze dichtbij gaan/komen en hun kamp opslaan / moesten ze hun kamp dichtbij / dicht bij hen opslaan, nadat ze (weer naar hen toe) gegaan/gekomen waren</p>	
	<p>αὐτούς zichzelf Wanneer ook in kolon 33, 35, 37, 38, 39, 40 of 43, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	1
Kolon 48		
48	<p>maximumscore 2 Ταῦτα ἐβουλεύσαντο οἱ Σκύθαι Dat besloten de Scythen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ἐβουλεύσαντο (ze) bedachten/beraamden βουλεύομαι beraadslagen/overleggen/overwegen of een synoniem daarvan βουλεύομαι willen</p>	1 0
Kolon 49		
49	<p>maximumscore 1 βουλόμενοι omdat/terwijl ze (graag) wilden</p>	
Kolon 50		
50	<p>maximumscore 2 ἐξ αὐτέων παιδᾶς ἐκγενήσεσθαι. dat er uit hen kinderen/zonen geboren zouden worden</p>	
	<p>Niet fout rekenen: dat er uit hen kinderen/zonen geboren werden Indien kolon 50 niet ondergeschikt aan kolon 49 is vertaald αὐτέων henzelf</p>	0 1
	<p>Wanneer ook in kolon 33, 35, 37, 38, 39, 40, 43 of 47, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

vraag 6	O. Damsté, Romeinse sagen en verhalen, Utrecht 1979 ¹⁴
tekst 1	Herodotus, Historiën 5.92ζ-η4
tekst 2	Herodotus, Historiën 7.158-161.1
tekst 3	Herodotus, Historiën 4.111